

2 Seurakunnan vaalilautakunta ja seurakuntayhtymän keskusvaalitoimikunta

Sisällys

2.1	Asettaminen ja kokoonpano	2
	Vaalilautakunta	2
	Vaalilautakunnan jakautuminen jaostoihin	3
	Keskusvaalitoimikunta	3
	Vaalilautakunnan jäsenten kelpoisuus tehtävään.....	3
	Naisten ja miesten edustus	4
	Vaalilautakunnan sihteeri	4
2.2	Päätösvaltaisuus	4
2.3	Tehtävät	5
	Vaalilautakunta	5
	Keskusvaalitoimikunta	5
2.4	Vaalilautakunnan ensimmäinen kokous	6

2.1 Asettaminen ja kokoonpano

Vaalilautakunta

Vuoden 2026 seurakuntavaalien toimittamisesta seurakunnassa huolehtii vaalilautakunta. Vaalilautakunnan asettaa kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto. (KL 9:16) Vaalilautakunta tulee asettaa **31.5.2026 mennessä** (KJ 9:2,1). Seurakunnat voivat hyödyntää vaalilautakunnan asettamisessa Kirkkohallituksen laatimaa esittelytekstiluentonosta.

Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja vähintään neljä muuta jäsentä sekä vähintään viisi varajäsentä. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jonka mukaan he tulevat jäsenten sijaan. (KL 9:16) Varajäsenet eivät siis ole henkilökohtaisia.

Vaalilautakuntaan kannattaa valita enemmän jäseniä kuin laissa edellytetään ja riittävästi varajäseniä, jotta vaalikelpoisuuden menetys tai muut yllättävät tilanteet eivät vaikuta lautakunnan päätösvaltaisuuteen. Vaalilautakunnan jäsenten lukumäärää arvioitaessa on hyvä ottaa huomioon myös mahdollinen jakautuminen äänestysalueisiin sekä kokemukset aikaisempien vaalien toimittamisesta. Esimerkiksi ennakkoäänien laskemista varten voi olla käytännössä tarpeen valita useampia varajäseniä kuin varsinainen jäsenten lukumäärä.

Ennakkoäänestystä varten puolestaan vaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat, joiden ei tarvitse olla vaalilautakunnan jäseniä, vaan esimerkiksi kirkkoherranvirastossa tai seurakuntatoimistossa toimitettavaa ennakkoäänestystä toimittamaan voidaan määrätä viraston tai toimiston työntekijöitä. Kuitenkin, jos ennakkoäänestyspaikkoja on muuallakin kuin kirkkoherranvirastossa tai seurakuntatoimistossa, on erityisesti näissä paikoissa mahdollista hyödyntää myös vaalilautakunnan jäseniä ja varajäseniä.

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto nimeää vaalilautakunnan puheenjohtajan. Vaalilautakunta valitsee ensimmäisessä kokouksessaan varapuheenjohtajan. (KJ 9:2,1)

Vaalilautakunnan jakautuminen jaostoihin

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että seurakunta jaetaan äänestysalueisiin, jolloin vaalilautakunta jakautuu jaostoihin. Jaoston tehtävänä on huolehtia äänestyksen käytännön toteuttamisesta äänestysalueella. (KL 9:16,2 ja KJ 9:2,2)

Päätös äänestysaluejaosta on tehtävä ennen kuin vaalilautakunta asetetaan, jotta vaalilautakuntaan voidaan valita tarpeellinen määrä jäseniä ja jotta jaosto voi toimia päätösvaltaisena. Jaosto on päätösvaltainen kolmijäsenisenä. (KL 9:16,2 ja KJ 9:2,2) Jos äänestysalueita otetaan käyttöön useita, vaalilautakunnasta voi tulla näin ollen hyvin suurikin.

Jaosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan. Jaostoista on muutoin voimassa, mitä vaalilautakunnista säädetään. (KJ 9:2,2)

Keskusvaalitoimikunta

Seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkoneuvosto voi asettaa seurakuntavaaleja varten keskusvaalitoimikunnan, jonka tehtävänä on avustaa seurakuntayhtymän seurakuntien vaalilautakuntia vaalien yhtenäisessä toimittamisessa. (KL 9:17) Keskusvaalitoimikunnan asettaminen ei siten ole seurakuntayhtymissä pakollista.

Vaalilautakunnan jäsenten kelpoisuus tehtävään

Vaalilautakuntaan ja keskusvaalitoimikuntaan voidaan valita kristillisestä vakaumuksesta tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen, joka ei ole vajaaaltainen. (KL 9:2,1)

Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa sekä ehdokkaan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä. (KL 9:16,4)

Seurakuntavaaleissa noudatetaan uutta seurakuntajakoa, jos vaalit ovat seurakuntajaotuksen muutosta edeltävänä vuonna. Siten esimerkiksi, jos seurakuntajaotuksen muutos on tulossa voimaan 1.1.2027, vaalilautakuntien jäsenten vaalikelpoisuus luotamustoimeen määräytyy tällöin uuden jaotuksen mukaisesti. (KJ 9:54)

Naisten ja miesten edustus

Vaalilautakunnan jäseniä nimettäessä, tulee huomioida, että toimielimessä on sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Myös vaalilautakunnan varajäsenissä tulee olla miehiä ja naisia kumpiakin vähintään 40 prosenttia (KL 9:8).

Vaalilautakunnan sihteeri

Vaalilautakunta nimeää ensimmäisessä kokouksessaan itselleen sihteerin. Sihteerin ei tarvitse olla vaalilautakunnan jäsen. Suositeltavampaa onkin, että sihteeriksi nimetään joku seurakunnan viranhaltija tai työntekijä, jolla on aikaisempaa kokemusta vastaavan tyyppisistä tehtävistä.

2.2 Päätösvaltaisuus

Vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä päätöstä tehtäessä (KL 10:15).

Vaalilautakunnan jaosto on päätösvaltainen aina kolmijäsenisenä (KL 9:16,2).

Vaalilautakunnan ja jaoston puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että lautakunta ja jaosto ovat aina kokouksissaan päätösvaltaisia.

2.3 Tehtävät

Vaalilautakunta

Vaalilautakunta vastaa seurakuntavaaleissa seuraavista tehtäväkokonaisuuksista:

- 1) Valmistavat tehtävät vaaleja varten (ks. luku 3)
- 2) Äänioikeutettujen luetteloon liittyvät tehtävät (ks. luku 4)
- 3) Valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat ja ehdokaslistojen laadinta (ks. luvut 5 ja 6)
- 4) Ennakkoäänestyksen ja kotiäänestyksen toimittaminen (ks. luvut 7 ja 8)
- 5) Ennakkoäänestysasiakirjojen käsittely (ks. luku 9)
- 6) Varsinaisen vaalipäivän äänestyksen toimittaminen (ks. luku 10)
- 7) Ääntenlaskenta ja vaalin tuloksen vahvistaminen (ks. luku 11)
- 8) Vaalien jälkitoimenpiteet (ks. luku 13)

Keskusvaalitoimikunta

Yhteisen kirkkoneuvoston asettaman keskusvaalitoimikunnan tehtävänä on (jos sellainen on asetettu) seurakuntavaalien toimeenpanemiseksi seurakuntayhtymän seurakuntien puolesta:

- 1) hyväksyä seurakuntavaalien toimenpidesuunnitelma ja aikataulu;
- 2) laatia äänioikeutettujen luettelot;
- 3) huolehtia vaaleja koskevien kuulutusten ja ilmoitusten laatimisesta ja tietoon saattamisesta;
- 4) muutoin avustaa seurakuntien vaalilautakuntia vaalien yhtenäisessä toteuttamisessa. (KJ 9:2,3)

Jos vaaleja koskeva kuulutus tai ilmoitus on julkaistava lehdessä, keskusvaalitoimikunta voi julkaista sen myös yhteiskuulutuksena, ottaen huomioon seurakuntayhtymän kielellinen jakautuminen. (KL 2:7, KJ 9:3)

2.4 Vaalilautakunnan ensimmäinen kokous

Vaalilautakunnan on pidettävä ensimmäinen kokouksensa viimeistään lauantaina 1.8.2026 (KJ 2:12). **Suositeltavaa kuitenkin on, että ensimmäinen kokous pidetään hyvissä ajoin keväällä ennen kesälomakautta.**

Ensimmäisessä kokouksessa vaalilautakunnan tulee:

- 1) valita varapuheenjohtaja ja kaksi äänioikeutettujen luettelon tarkastajaa (KJ 9:2,1 ja KJ 9:5)
- 2) valita lautakunnalle sihteeri
- 3) päättää valitsijayhdistysten perustamisasiakirjojen vastaanottamisesta ja laatia siitä kuulutus (ehdokasasettelua koskeva kuulutus) (KJ 9:9)
- 4) laatia kuulutus äänioikeutettujen luettelon nähtävänä pitämisestä ja oikaisuväitimuksen tekemisestä (kuulutus äänioikeutettujen luettelosta) (KJ 9:6)
- 5) päättää alustavasti tulevista ennakkoäänestyspaikoista, mikäli niistä ei ole vielä päätetty (äänestyspaikkojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta kts. luku 3.4)

Kirkkolain 10 luvun 12 §:n mukaan toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa tai sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous). Vaalilautakunnan on syytä todeta jo ensimmäisessä kokouksessaan ne kokoukset, joihin ei voi osallistua sähköisesti. Tällaisia kokouksia ovat ainakin kokoukset 1.10., 13.11. sekä 15.11. ja tarvittaessa viimeistään 18.11.2026 pidettävä kokous. Kyseisissä kokouksissa tarkastellaan asiakirjoja, lasketaan ääniä tai tarkastetaan äänestyslippuja, eikä näitä toimia voi tehdä sähköisessä kokouksessa.